

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
AİKİDO KULÜBÜ

2. KYU PROJESİ

Yazar: AHMET FEHİM ERDOĞAN

Editör: MURAT CİHAN SORKUN

15.10.2016

AİKİDO EKOLLERİ

1. GİRİŞ

Bu makalede Aikido'da bulunan ekoller, bunların çıkış noktaları ve ekollere ait özellikler anlatılmıştır. Öncelikle, Morihei Ueshiba'nın aldığı eğitime ve sensei olduktan sonraki sürece yer verilmiş, sonrasında ise Ueshiba'nın öğrencilerinden gelen farklı ekoller ve bu ekollerin karakteristikleri açıklanmıştır.

2. O'SENSEİ'NİN DAİTO-RYU EĞİTİMİ

Aikido ekollerinin çıkış noktasını anlamak için O'Sensei Morihei Ueshiba'nın aldığı Daito-ryu eğitimini bilmek önemlidir. Sanatını, senelerce üzerinde çalışarak şekillendirdiği süreçte Ueshiba'nın bir sürü öğrencisi olmuş ve farklı süreçlerde eğitim alan bu öğrenciler de günümüzde bulunan farklı Aikido ekollerinin doğmasına öncülük etmişlerdir.

Morihei Ueshiba'nın hocası Takeda Sokaku, ailesinin bağlı olduğu Aizu klanının, Meiji döneminden yüzyıllar öncesine dayanan savaş sanatları geleneğini, 19.yüzyılın sonlarına doğru Japonya'ya yaymaya başlamıştır. Jujutsu öğretilerinden oluşan ve ismine Daito-ryu Jujutsu (sonradan Daito-ryu Aikijujutsu) dediği sanatı Japonya'yı gezerek verdiği sayısız seminerlerde askerlere, polisler ve birçok savaş sanatı meraklılarına öğretmiştir. Daito-ryu kaynaklarına göre, Morihei Ueshiba'nın Takeda'yla ilk tanışması 1915 yılında gerçekleşmiştir. O zamanlar 32 yaşında olan Ueshiba, Takeda'nın Hokkaido'da verdiği seminerlere katılmış, sonradan da evine davet ederek orada özel Daito-ryu dersleri almıştır. Ne yazık ki, bu özel eğitimin ne kadar sürdüğü ve ne yoğunlukta olduğu bilinmemektedir [1].

Resim 1 Takeda Sokaku bir gazete için poz verirken

Ueshiba, 1919 yılında babasının ölümü sebebiyle Hokkaido'yu terk etmiş sonradan da Ayabe'ye yerleşmiştir. 1920 yılından itibaren burada açtığı dojoda öğrencilere Daito-ryu öğretmeye başlamıştır. 1922 Nisanında Takeda, Ueshiba'nın Ayabedeki dojosunu ziyaret etmiş ve 5 ay burada kalarak Ueshiba'nın öğrencilerine ders vermiştir. Bu sürenin sonunda Takeda, Ueshiba'yı Daito-ryu eğitmeni sertifikasıyla ödüllendirmiştir [1].

Morihei Ueshiba'nın resmi jujutsu eğitmeni olarak ününün artmaya başlamasıyla birçok öğrenci ondan Daito-ryu eğitimi almaya geliyordu. Ueshiba da 1937'nin sonlarına kadar öğrencilerine Daito-ryu diploması vermeye devam etti. Yeterlilik diploması kazanan öğrenciler arasında savaş öncesi Aikido ekolleri kurucularından Minoru Mochizuki, Kenji Tomiki ve Gozo Shioda da vardı [1].

O'Sensei, 1927'de Tokyo'ya taşınarak, sonradan Aikido'nun hombu dojosu olarak anılacak olan Aikikai dojoyu kurdu. Burada İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar

çalışmalarına devam etti. Savaş sonrasında ABD'nin Japonya'yı işgaliyle birlikte savaş sanatlarına getirilen yasak nedeniyle Tokyodaki çalışmalar geçici olarak durdu ve Ueshiba, çok dikkat çekmeyen, kırsal bir bölge olan Iwama'da vefatına kadar Aikido çalışmalarına devam edeceği son dojosunu açtı.

3. AIKIDO EKOLLERİ

Aikido ekolleri, O'Sensei'nin yıllar süren Aikido çalışmalarının farklı dönemlerinde ve farklı dojolarda eğitim alan öğrencilerinin usta olup kendi okullarını açmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu ekolleri temelde iki kategoride incelemek mümkündür: Savaş öncesi ve savaş sonrası. Burada savaştan kasıt, 2.Dünya Savaşı'dır.

O'Sensei, 2.Dünya Savaşı'nda ülkesinin aldığı mağlubiyet ve yaşadığı yıkımı gördükten sonra fikinsel ve tekniksel olarak savaş sanatlarına bakış açısını büyük ölçüde değiştirmiştir [2]. Bu değişikliği, savaş öncesinde kullandığı Daito-ryu tekniklerinin sertliğinden uzaklaşmasıyla ve sanatının ismini Aikijujutsu'dan (Aikibudo'ya ve daha sonra) Aikido'ya çevirmesiyle gözlemlemek mümkündür [3]. Ueshiba, savaş sanatlarının yıkım değil barış getirmesi gerektiğini de şu sözlerle ifade etmiştir:

“Savaşçının yolu yanlış anlaşıldı. Bu yol, başkalarını öldürme ve yok etme aracı değildir. Diğer insanlarla mücadele edip onları geçme arzusunda olanlar çok büyük hata yapıyorlar. Ezmek, yaralamak ve yok etmek bir insanın yapabileceği en kötü şeydir. Savaşçının gerçek yolu bu kıyımı önlemek olmalıdır. Bu yol, barış sanatıdır, sevginin gücüdür.” [4].

Aslında Aikido ekollerinin (Yoseikan Aikido dışında) hepsinin temelleri savaş sonrasında atılmış olsa da kurucularının O'Sensei'den aldığı temel eğitimlerin dönemleri, bu ekollerin savaş öncesi ve sonrası ayrılmasında etkili olmuştur. O'Sensei'nin gençlik yıllarında eğitim alan öğrenciler kurdukları ekollerde Daito-ryu aikijujutsuya daha yakın ve doğal olarak, tekniklerde daha sert uygulamaları benimsemişlerdir. Teknik girişleri doğrusaldır ve teknikler daha sert uygulanır. O'Sensei'nin yaşlılık yıllarında eğitim alanların ekollerindeki teknikler ise daha yumuşak ve akıcıdır. Ukeyle tori arasında bir bağ vardır ve bu bağ hiçbir zaman kopmaz. Ayrıca bu ekollerde taisabakiler daha dairesel yapılmaktadır.

Son olarak eklemek gerekir ki, savaş öncesi ekollerin kurucu öğrencileri O'Sensei'yi ölene kadar takip etmeye devam etmiş ve onun tekniksel değişiminden etkilenmişlerdir. Bu sebepten ötürü ekollerin tümündeki Aikido teknikleri arasında şekilsel olarak çok fazla fark yoktur.

3.1. Savaş Öncesi Ekoller

3.1.1. Yoseikan Aikido

Resim 2 Minoru Mochizuki
(1907 – 2003)

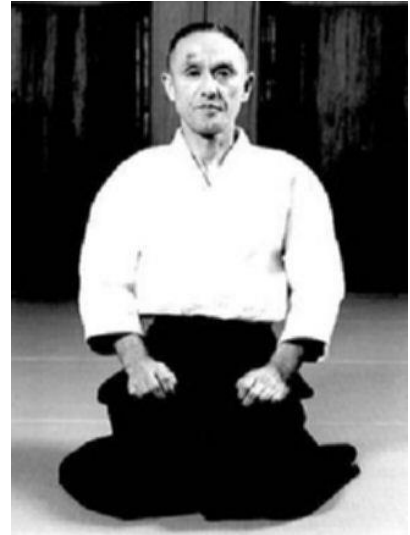
Minoru Mochizuki Sensei'nin kurduğu Yoseikan Budo savaş sanatları okulunda gösterilen Aikido stildir. Mochizuki Sensei, 5 yaşında Kendo yaparak savaş sanatlarıyla tanışmıştır. Sonradan Judo'nun kurucusu Jigoro Kano'nun, Aikido'nun kurucusu Morihei Ueshiba'nın ve Shotokan Karate'nin kurucusu Gichin Funakoshi'nin doğrudan öğrencisi olmuş ve birçok savaş sanatını öğrenmiştir.

Kurduğu okulda, Aikido'nun yanı sıra Mochizuki Sensei'nin usta olduğu savaş sanatlarından judo, karate, Katori Shinto-ryu, jujutsu, kobudo, iaido, kendo, jojutsu ve Moğol Kempo'su da gösterilmektedir. Yoseikan Aikido, Ueshiba'nın savaş öncesi tekniksel eğitimine ağırlık vermiştir.

3.1.2. Yoshinkan Aikido

Gozo Shioda Sensei'nin kurduğu Aikido stildir. Shioda Sensei, Aikido'ya başlamadan önce judo ve kendo savaş sanatlarıyla uğraşmış, 1932 yılında da Ueshiba'nın uchi deshisi olarak Aikido çalışmaya başlamıştır. 1954 yılında Japan Kobudo Yarışmasında en iyi gösteri ödülünü alarak kendi dojosunu açmak için gerekli desteği bulmuş ve 1955 yılında Yoshinkan Aikido'yu kurmuştur.

Yoshinkan Aikido, Ueshiba'nın savaş öncesi aikibudo tekniklerine çok yakındır. Bu yüzden Aikido'nun “sert” stili olarak da tanımlanır. Sonuç itibariyle tekniklerde, Aikikai stiline göre dairesel hareketlerden ziyade doğrusal hareketler bulundurmaktadır.

Resim 3 Gozo Shioda (1915 – 1994)

3.1.3. Shodokan Aikido (Tomiki Aikido)

1900 yılında doğan ve savaş sanatlarını öğrenmeye 6 yaşında Kendo'yla başlayan Kenji Tomiki, başarılı bir öğrenci olmasından dolayı öğretmenleri tarafından Judo'ya yönlendirilmiştir. 12 yaşında Judo'nun kurucusu Jigoro Kano altında günlük Judo

Resim 4 Kenji Tomiki (1900 – 1979)

eğitimlerine başlamış ve 28 yaşına geldiğinde Kano'nun okulundaki en yüksek seviye olan 5.dan seviyesine yükselmiştir. Jigoro Kano'nun Morihei Ueshiba'yla tanışıp sanatından ve disiplininden etkilenmesi ve kendi öğrencisi Tomiki'ye ders vermesini teklif etmesi üzerine Tomiki, Ueshiba'nın ilk öğrencilerinden biri olmuştur. 13 senelik sıkı bir çalışma sonrasında Kenji Tomiki, Aikido'da 8.dan seviyesine hak kazanan ilk öğrenci olmuştur [5].

Bundan sonraki çalışmalarında Tomiki, Aikido ve Judo'yu birleştirdiği kendi stilini kurmak istiyordu. Kuracağı ekolde, müsabaka sistemine de yer vermek istediği için Aikikai ile arasında ayrışmalar çıktı. Aikikai,

Tomiki'nin içinde müsabaka olan bir stilde Aikido ismini kullanmasını istemiyordu, çünkü müsabaka Aikido'nun özüne aykırı olarak görülüyordu. Fakat Tomiki'nin Aikido ismini kullanmakta ısrar etmesi üzerine Aikikai ile ilişkileri tamamen koptu. 1960 yılında profesör olarak çalıştığı Waseda Üniversitesi'nde Shodokan Aikido stilini tamamlamış, 1967'de ise açtığı ilk dojoyla beraber müsabaka sistemini Aikido'ya kazandırmıştır [5].

Bu ekol, Shodokan Aikido ya da Kenji Tomiki Sensei tarafından kurulmuş olduğu için Tomiki Aikido olarak geçer. İçinde müsabaka sisteminin bulunmasından dolayı 'Spor Aikido' olarak da adlandırılır. Shodokan hombu dojosu, 1967'de Osaka'da kurulmuştur. Stil olarak, Ueshiba'nın savaş öncesi sert stilini benimsemiştir. Tomiki Sensei'nin Judo kökenli olmasından dolayı içinde çokça Judo teknikleri de bulunmaktadır. Shodokan Aikido'yu tanımlayan en önemli unsurlardan biri, uzun mesafelerde Aikido tekniklerinin kısa mesafelerdeyse Judo tekniklerinin kullanımınıdır [5].

3.2. Savaş Sonrası Ekoller

3.2.1. Aikikai

Aikikai Federasyonu, O'Sensei tarafından Tokyo'da 1940 yılında Hombu Dojo merkezli olarak kurulmuştur. O'Sensei'nin 1942'de Iwama dojada çalışmaya başlamasıyla hombu dojonun yönetimini oğlu Kisshomaru'ya devretmiştir. O'Sensei'nin vefatından sonra da Doshu (federasyonun başı) Kisshomaru Ueshiba olmuştur. Şu anki Doshu da Kisshomaru'nun oğlu Moriteru Ueshiba'dır.

Aikikai, O'Sensei'nin hombu dojosundan çıkan ekol olarak anılsa da aslında birçok Aikido organizasyonun bağlı olduğu bir çatı kuruluştur. Dünyadaki Aikidocuların çoğunluğu Aikikai Federasyonu'na bağlıdır. Fakat hombu dojodan yetişen her hocanın sanatı kendi yorumlaması ve sanata katkısı sebebiyle Aikikai altında çalışıp birbirinden farklılık gösteren bir sürü Aikido okulu vardır.

Aikikai Hombu Dojo, Morihei Ueshiba tarafından kurulmuş olsa da savaş sonrasında federasyona dönüşmesinde ve dünyaya yayılmasındaki en büyük pay Kisshomaru Ueshiba'ya

aittir. Kisshomaru Sensei, Aikido'nun herkes tarafından yapılabilmesi ve uluslararası tanınırlığa ulaşabilmesi için O'Sensei'nin bazı metodlarını terk etmiştir. Antrenmanların sertliğini yumuşatması, atemi (vuruş) ve kiai'lerin (savaş çıığı) az kullanılması hatta terk edilmesi, silah çalışmalarının azaltılması gibi örnekler Kisshomaru'nun O'Sensei'nin gösterdiği budodan ve çalışma yönteminden uzaklaştığına kanıt olarak gösterilebilir. Kisshomaru'nun bu çalışma şekli, Aikikai standartı olmuş ve Aikikai'ye bağlı okullarda da uygulanmıştır [6].

Şunu da belirtmek gerekir ki, savaş sonrası ortaya çıkan ekollerin kurucu hocaları yaşamlarında Aikikai'ye bağlı kalmışlar, O'Sensei'ye gösterdikleri saygıdan dolayı Aikikai'den farklı bir organizasyon kurma peşinde olmamışlardır. Fakat, Aikikai ve Ueshiba'nın Aikido'su arasındaki farktan dolayı bu ekollerin öğrencileri, hocalarının vefatından sonra Aikikai'den ayrılma yoluna gitmişler ve yeni organizasyonlar kurarak hocalarının ekollerini resmileştirmişlerdir.

3.2.2. Iwama-ryu Ekolü

Morihiro Saito, 18 yaşında Iwama Dojo'da O'Sensei ile çalışmaya başladı. 1946'dan 1969'a kadar O'Sensei'nin asistanı olarak Iwama dojoda Aikido çalıştı. O'Sensei'nin ölümünden sonra 2002'ye kadar Iwama dojonun eğitmenliğine devam etti. Saito Sensei'nin 2002'de vefat etmesinden sonra oğlu Hitohiro Saito, Iwama Shin-Shin Aiki Shuren-kai Organizasyonu'nu kurarak Iwama ekolüne resmiyet kazandırdı.

Iwama-ryu ekolünde, O'Sensei'nin tekniklerine sıkı bir şekilde bağlılık ve korumacılık gözlenmektedir. Ayrıca, silah çalışmalarına (aiki ken, aiki jo) diğer ekollerden daha fazla ağırlık verilmektedir. Bunun temel sebebi, Saito'nun Morihei Ueshiba'nın en yakın öğrencilerinden biri olması ve O'Sensei'nin Iwama dojodaki silah eğitimlerinde hep bulunmuş olmasıdır. Saito Sensei de, yüzlerce çıplak el ve silah teknikleri aralarındaki bağlantıyı dikkate alıp organize ederek Aikido eğitimini sistematikleştirmiştir [7].

3.2.3. Tamura Ekolü

Nobuyoshi Tamura Aikido çalışmaya 1953 yılında Tokyodaki Hombu Dojo'da başlamıştır. Burada kaldığı 11 sene boyunca Ueshiba'nın en yakın öğrencisi ve uchi-deshisi olmuştur. Sonradan O'Sensei tarafından Aikido'yu tanıtmak amacıyla 1964'de Fransa'ya gitmiş ve Aikido'nun Avrupa'da yayılmasına büyük katkı sağlamıştır. Bu süreçte Aikikai Avrupa temsilciliği, Fransa Aikido ve Budo Federasyonu (FFAB) teknik direktörlüğü görevlerinde bulunmuş olup Uluslararası Aikido Federasyonu (IAF) kurulmasını sağlamıştır. Nobuyoshi Tamura 9 Temmuz 2010 tarihinde vefat etmiştir.

Tamura'nın hızlı ve etkili Aikido stili başta Avrupa olmak üzere bir çok ülkede benimsenmiştir ve yetiştirdiği öğrencileri tarafından tanıtılmaya devam etmektedir. Tavsiyesi sonucu, öğrencisi Nebi Vural tarafından kurulan Eurasia Aikido Organization (EAO), 25 ülkede takip edilen ve Aikikai'den sonra en büyük Aikido organizasyonu olmuştur. Tamura Shihan'ın diğer bilinen öğrencileri arasında Pierre Chassang, Toshiro Suga, Jaff Raji ve Mickael Martin bulunmaktadır.

4. KAYNAKÇA

- [1] “The love-hate relationship between Morihei Ueshiba and Sokaku Takeda”, *Aikido Journal*, <http://members.aikidojournal.com/morihei-ueshiba-and-sokaku-takeda-by-stanley-pranin/>
- [2] J.Stevens,*The Art of Peace*, Shambhala Yayınları, 2002.
- [3] J.Donohue, *The Overlook Martial Arts Reader*, Overlook Press. p. 90, 2004.
- [4] W.Wagner,*AiKiDô: The Trinity of Conflict Transformation*. Springer, 2015.
- [5] “History of Tomiki”, <http://aikidao.org/en/history-of-tomiki/>
- [6] “Who were the Shapers of Postwar Aikido?”, *Aikido Journal*, <http://aikidojournal.com/2016/05/11/who-were-the-shapers-of-postwar-aikido-by-stanley-pranin/>
- [7] “Morihi Saito” <http://www.iwama-ryu-tr.org/tr/saito.html>